

בש"פ 4336/19 - אברהם ביאדגלין נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

בש"פ 4336/19

לפני: כבוד השופטת ד' ברק-ארז

העורר: אברהם ביאדגלין

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

ערר על החלטתו של בית המשפט המחוזי מרכז-לוד
מיום 10.6.2019 במ"ת 11472-05-19 שניתנה על-
ידי כב' השופט ע' דרואין-גמליאל

תאריך הישיבה: כ"ט בסיון התשע"ט (2.7.2019)

בשם העורר: עו"ד גיא עין-צבי

בשם המשיבה: עו"ד נורית הרצמן

החלטה

1. בפני ערר על החלטתו של בית המשפט המחוזי מיום 10.6.2019 (מ"ת 11472-05-19, השופטע' דרואין-גמליאל). בית המשפט המחוזי דחה את בקשתו של העורר לשחררו לחלופת מעצר במתכונת של קהילה טיפולית, והורה על מעצרו עד תום ההליכים נגדו.

רקע, כתב האישום וההליכים עד כה

2. ביום 24.4.2019 התקשר העורר למוקד הטלפוני של משטרת ישראל ודיווח על דירה שבה הוא מחזיק בסמים בפתח תקווה. דיווח זה הוליד פעולה משטרתית במקום והגשת כתבי אישום. כתב האישום נגד העורר עצמו (שבו לא נכללו נאשמים נוספים) הוגש ביום 6.5.2019. בתמצית, נטען בכתב האישום כי העורר וארבעה אנשים נוספים קשרו

עמוד 1

קשר להקמת מעבדה לייצור קנביס. לפי כתב האישום, העורר ואחד מן המעורבים הנוספים שכרו יחד את הדירה האמורה והקימו בה, יחד עם עוד שניים, את המעבדה. העורר עצמו, כך נטען, התגורר בדירה וטיפל במעבדה באופן שוטף, ויחד עם המעורבים הנוספים ביצע שינויים במערכת החשמל שהיו עלולים לגרום לשריפה. כן צוין כי ביום המעצר נתפס בדירה קנביס בשווי של למעלה מ-9 מיליון שקלים.

3. בשל מעשים אלו יוחסו לעורר העבירות הבאות: קשירת קשר לביצוע פשע לפי סעיף 499(א)(1) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין), ייצור הכנה והפקה של סמים מסוכנים לפי סעיף 6 לפקודת הסמים המסוכנים [נוסח חדש], התשל"ג-1973, וכן נטילת חשמל לפי סעיף 400 לחוק העונשין.

4. בד בבד עם כתב האישום הוגשה בקשה לעצור את העורר עד תום ההליכים נגדו. יוער כי בבקשתה הדגישה המדינה כי לחובתו של העורר הרשעות קודמות, בין היתר בגין עבירות רכוש והפרת הוראה חוקית, וכי הוא אף ריצה בעבר מאסר בפועל. עוד צוין כי העורר השתחרר ממאסרו האחרון ביום 6.5.2018, וכי המאסר על תנאי שהושת עליו (בן שישה חודשים) עודו בר-הפעלה.

5. העורר לא חלק על קיומן של ראיות לכאורה, אך ביקש, בהסכמת המדינה, להפנותו לשירות המבחן לצורך עריכת תסקיר מעצר בעניינו. ביום 19.5.2019 הורה בית המשפט המחוזי על הזמנת תסקיר כאמור, והאריך את מעצרו של העורר עד למתן החלטה אחרת.

6. ביום 26.5.2019 הגיש שירות המבחן את תסקיר המעצר, ובמסגרתו המליץ על בדיקת התאמתו של העורר לקהילה הטיפולית "בית אור אביבה". בתמצית, שירות המבחן העריך כי אם העורר לא ישולב בטיפול אינטנסיבי קיים סיכון להישנותן של עבירות בתחום הסמים, וצוין כי בשונה מאשר בעבר, הוא מסוגל לבחון באופן ראשוני את דפוסי ההתמכרותיים ולהכיר במחירים הנלווים לכך בחייו. כן הובהר כי מאחר שאין לעורר כל חלופת מעצר אחרת בשלב זה כ"גיבוי", אם גורמי הטיפול יחליטו על השעייתו מהטיפול או על הפסקתו, הוא ישוב למעצר.

7. בהחלטה מושא הערר שבפני קבע בית המשפט המחוזי כי אין הצדקה להפנות את העורר לקהילה טיפולית בשלב זה, והורה לכן על מעצרו עד תום ההליכים נגדו. בתמצית, בית המשפט המחוזי ציין לזכותו של העורר את העובדה שהפרשה שפרטיה מגולמים בכתב האישום נחשפה בזכותו, וכן את המלצתו החיובית של שירות המבחן בעניינו. מנגד, צוין כי העורר לא פנה להליך טיפולי בטרם מעצרו ואף ביצע את המיוחס לו בעת שהיה בקשר עם שירות המבחן במסגרת תיק פלילי קודם. בית המשפט המחוזי הוסיף כי הסיכוי לשיקום אינו מזהיר בשלב זה, בהתחשב בכך שמדובר במי שבאופן עקבי הסתבך בעבירות פליליות ולא הצליח לקיים קשר טיפולי. בית המשפט המחוזי סבר עוד ששילובו של העורר בקהילה הטיפולית לא ימנע את הסיכון הנשקף ממנו לציבור, בשים לב לכך שהרשעותיו הקודמות של העורר כוללות גם עבירות אלימות, הפרת הוראה חוקית, פריצה לדירה וכיוצא באלה. בנסיבות אלו בית המשפט המחוזי סבר כי אין אפשרות אחרת מלבד המשך מעצרו של העורר עד תום ההליכים מאחורי סורג ובריח.

הערר

8. הערר שבפני מכוון כלפי החלטתו של בית המשפט המחוזי. לטענת העורר, בית המשפט המחוזי לא יישם באופן

ראוי את התנאים שנקבעו בהלכת סויסה(בש"פ 1981/11מדינת ישראל נ' סויסה, פ"דסד(3) 101 (2011)) בכל הנוגע לעיתוי הראוי לטיפול וגמילה במסגרת ההליך הפלילי. העורר מטעים כי עניינו מצדיק חריגה מהכלל שלפיו על טיפול כאמור להיעשות בשלב גזירת הדין, וזאת בשים לב לכך שהתקשר ביוזמתו למשטרה וחשף את הנעשה בדירה, תוך שהוא מעמיד עצמו בסיכון. העורר סבור כי התנהלותו מעידה באופן ברור על כך שהוא מבקש לעזוב את דרך העבריינות ולשקם את עצמו, ומזכיר כי גם שירות המבחן התרשם שהוא מגלה תובנה חדשה ביחס למצבו ומראה מוטיבציה לרכוש כלים להתמודדות.

9. מעבר לכך, העורר טוען כי שיקולים של הוגנות מצדיקים לאפשר את השתלבותו בקהילה טיפולית כבר בשלב זה, בהתחשב בכך שחרף נסיבות חייו הקשות הוא מגלה כעת רצון לשיקום. לדידו בשל כך יש לנקוט עמדה מקלה בעניינו ולא להותירו במעגל של פשיעה, סמים ואלכוהול.

10. העורר טוען עוד כי החשש מפני סיכון הציבור אם ישולב בקהילה הטיפולית איננו חמור, וכי הוא מודע היטב לכך שאם יפר את תנאי המסגרת הוא יוחזר באופן מידי למעצר. כן הוא מוסיף כי נכון יהיה להביא בחשבון את האפשרויות המצומצמות שיעמדו לרשותו בכל הנוגע לטיפול ושיקום אם יישאר בין כתלי הכלא, בהיותו מצוי באגף טעוני הגנה.

11. בדיון שהתקיים בפני ביום 2.7.2019 חזר בא-כוח העורר והדגיש את מאפייניו הייחודיים של המקרה ואת הערכת שירות המבחן כי ללא טיפול, מצבו של העורר אף ידרדר. לעומת זאת, באת-כוח המדינה הצביעה על עברו הפלילי של העורר וטענה כי אין מקום לשחררו לחלופת מעצר, מה גם שאינו עומד לשיטתה בתנאים של הלכת סויסה.

12. להשלמת התמונה ייאמר כי מטענות הצדדים עלה שמועד הדיון הקרוב בתיק העיקרי קבוע ליום 16.7.2019 וכי לא צפויים דיונים נוספים בו לפני הפגרה.

דיון והכרעה

13. דין הערר להתקבל. אני סבורה שאין לבחון את מקרה זה רק מן הפרספקטיבה של הלכת סויסה. העורר מתאים לשחרור לחלופת מעצר ללא קשר לנושא הטיפול, ואך בשל נסיבותיו חייו הקשות אין בידו להציע חלופה שכזו הנתמכת בסיוע של משפחה (ראו והשוו: בש"פ 3859/05 תורגמן' מדינת ישראל, פסקהד (3.5.2005)). במובן זה, אף ללא השיקול הטיפולי נכון להגיע לתוצאה של שחרורו לחלופה המוצעת, שעל-פי התרשמותי יש בה כדי לאיין את מסוכנותו. כמובן, העובדה שבמקרה זה החלופה גם בעלת יתרונות טיפוליים היא, בנסיבות העניין, יתרון נוסף. יוזכר כי שירות המבחן הדגיש כי המסוכנות הנשקפת מהעורר נובעת ממצבו ההתמכרותי, והעריך כי שילובו בטיפול גמילה אינטנסיבי הוא שיפחית אותה. אם כן, בנסיבות אלו, שיקומו, ככל שיצליח, ייטב לא רק עימו אלא גם עם האינטרס הציבורי (ראו והשוו: בש"פ 1152/17 דרבהנ' מדינת ישראל(20.2.2017)).

14. על כך יש להוסיף כי במקרה זה מתקיימים לפחות חלק מהתנאים שנקבעו בהלכת סויסה. שירות המבחן התרשם כאמור, כי בשונה מבעבר העורר מכיר במחירים הנלווים להתמכרותו ולדפוסים העבריינים בחייו, ואכן מעוניין להשתלב בטיפול הגמילה. כמו כן, מסוכנותו אינה על הצד הגבוה. בנסיבות העניין, אני סבורה שלכך יש לצרף גם את השתלשלות העניינים הייחודית בפרשה הנוכחית, במסגרתה העורר עצמו הוא שחשף את העבירות בפני המשטרה. לעניין

זה מקובלת עליו טענת העורר לפיה גם בצעד זה כשלעצמו יש כדי להעיד על רצונו להתנתק מחיי העבריינות ולפתוח דף חדש.

15. אכן, העורר לא יכול היה להציג חלופת "גיבוי" שבה יוכל לשהות במקרה שבו ייפלט מן המסגרת. אולם, אין בכך כדי לסכל את עצם שילובו בטיפול. משמעות הדברים היא רק שאם יוחלט על הפסקת הטיפול מכל סיבה שהיא העורר ישוב למעצר.

16. אשר על כן, אני מורה כי העורר ייצא לראיון קבלה בקהילת "בית אור אביבה" בליווי שב"ס לא יאוחר מיום 21.7.2019, ויבצע את הבדיקות הנחוצות לשם כך בהתאם לאמור בהמלצת שירות המבחן. לאחר מכן, שירות המבחן יגיש לבית משפט המחוזי הודעה מעדכנת בדבר ממצאי הריאיון והבדיקה, תוך שבעה ימים מיום השלמתן. ככל שהממצאים יהיו חיוביים, בית המשפט המחוזי יקבע את פרטיהם של תנאי השחרור כחוכמתו.

17. סוף דבר: הערר מתקבל בהתאם לאמור בפסקה 16 לעיל.

ניתנה היום, א' בתמוז התשע"ט (4.7.2019).

ש ו פ ט ת